

Plan för likabehandling och arbete mot kränkande behandling

Horns Förskola

2023/2024

Vår vision:

Vi vill skapa en trygg miljö där alla visar varandra hänsyn, respekt och omtanke.
Den sociala gemenskapen på vår förskola berikas
av att vi är olika med olika förmågor.

Innehållsförteckning

Syfte	3
Planens giltighetstid	3
Lagar och styrdokument	3
Ansvariga för planen	4
Förankring av planen	5
Definitioner	6
Diskrimineringsgrunder	7
Främjande arbete	9
Förebyggande arbete	10
Rutiner för akuta åtgärder vid situationer av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling	18
Kontaktuppgifter	20

Syfte

Planen beskriver förskolans arbete för barns lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen ska användas som ett aktivt verktyg i den dagliga utbildningen. Planen utvärderas och omarbetas en gång om året. Varje enhet har sin egen plan som bland annat finns att läsa på enhetens hemsida.

Planens giltighetstid

Denna plan gäller för läsåret 2023/2024, med utvärdering i maj 2024. Uppföljning och nya mål för nästkommande läsår skrivs i oktober 2024.

I planen skall planerade åtgärder redovisas.

Lagar och styrdokument

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen (2008:567) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Skollagen

Skollagen (2010:800 6 kap) har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever. Bestämmelserna tillämpas på utbildning och annan verksamhet enligt denna lag. Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

FN:s konvention om barnets rättigheter

FN:s konvention om barns rättigheter (2018:1197) syftar till att garantera alla barn deras mänskliga rättigheter. Barnkonventionen består av totalt 54 artiklar, varav fyra grundprinciper:

Artikel 2: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 6: Varje barn har rätt att överleva, leva och utvecklas fysiskt, psykiskt, andligt, moraliskt och socialt.

Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. När åsikterna beaktas ska man ta hänsyn till barnets ålder och mognad.

Läroplan för förskolan Lpfö 18

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Ansvariga för planen

Rektor

- organiserar för förskolans och rektors arbete med *Plan för likabehandling och arbete mot kränkande behandling* ansvarar för att planen upprättas och förankras i arbetslagen
- följer upp och utvärderar förskolans planer på en övergripande nivå för att förebygga och motverka alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling bland barn och personal
- ansvarar för att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och kränkande behandling
- ansvarar för att rutin finns för anmälan till huvudman

Förskolans arbetslag

- ansvarar för att genomföra, följa upp och utvärdera förskolans *Plan för likabehandling och arbete mot kränkande behandling*
- ansvarar för att förankra planen i förskolans utbildning och i föräldrasamverkan
- dokumenterar omgående och anmäler ärendet skyndsamt via Prorenatas [funktionsbrevlåda](#) till rektor och huvudman

Förankring av planen

Förskolans arbetslag

- arbetar aktivt för att planen efterföljs

- integrerar planen som en del i förskolans systematiska kvalitetsarbete
- informerar nya medarbetare

Barn

- tar del i samtal i vardagen om alla människors lika värde och hur man bemöter varandra vilket gör värdegrundsfrågorna levande
- är delaktiga i arbetet med kartläggning i form av trygghetsvandring, intervju m.m
- görs medvetna om barnkonventionen och deras rättigheter

Vårdnadshavare

- informeras under introduktionen
- tar del av information under föräldramöten, utvecklingssamtal och den dagliga kontakten
- planen finns tillgänglig på respektive förskoleavdelning och på hemsidan.

Definitioner

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och missgynnandet har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna *kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder*. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Ett barn kan också bli diskriminerat om barnet särbehandlas på grund av en vårdnadshavares eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Direkt diskriminering: ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en pojke går före en flicka i kön till en förskola med motiveringen att det redan går många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering: när det finns en regel eller rutin som verkar vara neutral, men som i praktiken missgynnar ett barn på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempel-vis alla barn serveras samma mat, diskriminerar förskolan indirekt de barn som till exempel på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier

Trakasserier är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Det är trakasserier även när ett barn kränks på grund av vårdnadshavares eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Några exempel är slag, ryck i håret, knuffar, öknamn, utfrysning.

Skolverket: kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör

vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt skollagen måste kränkningen vara *märkbar* och *tydlig*, det framgår av förarbetena till bestämmelserna. I förarbetena anges också att den som kränker någon måste förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Det är viktigt att komma ihåg att det kan vara svårt för ett barn eller en elev att förmedla sin känsla av att ha blivit kränkt. Särskilt yngre barn kan ha svårt att sätta ord på sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna. Barnet eller eleven kan därför behöva ta hjälp av personalen i verksamheten

Både personal och barn kan agera på ett sätt som kan upplevas som såväl trakasserier som kränkningar.

En viktig utgångspunkt är att den enskildes upplevelse av trakasserier eller kränkning alltid måste tas på allvar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta barn för straff eller negativ behandling på grund av att barnet eller vårdnadshavare anmält förskolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Enligt diskrimineringslagen avses att någon är kvinna eller man.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Enligt diskrimineringslagen avses att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet

Enligt diskrimineringslagen avses nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter. Var och en har rätt att definiera sin egen tillhörighet.

Religion eller annan trosuppfattning

Enligt läroplanen ska alla föräldrar kunna lämna sina barn till förskolan förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller den andra åskådningen. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Det gäller för förskolan att respektera alla dessa rättigheter.

Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddhism och ateism. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

Funktionsnedsättning

Enligt diskrimineringslagen avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på funktionshinder som kan märkas mer eller mindre i olika situationer är allergier, dyslexi, hörsel- och synskador. Det kan också vara neuropsykiatriska funktionshinder som till exempel ADHD eller autism.

Sexuell läggning

Enligt diskrimineringslagen avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Enligt diskrimineringslagen avses uppnådd levnadslängd.

Det är tillåtet att särbehandla i förskolan på grund av ålder om:

- särbehandlingen gäller tillämpning av en bestämmelse som rör ålder. En sådan bestämmelse kan exempelvis finnas i skollagen eller någon förordning som rör förskolan
- särbehandlingen har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Främjande arbete

Det främjande arbetet handlar om att stärka positiva förutsättningar för barns lika rättigheter och möjligheter i utbildningen. Det främjande arbetet syftar till att förankra respekten för alla

människors lika värde samt utveckla en förskola där alla barn känner sig trygga och utvecklas. Detta främjande arbete är en naturlig del i det dagliga arbetet där vi utgår från *Läroplan för förskolan*, Lpfö 18, med fokus på normer och värden.

Arbetslagets främjande arbete

- låta förskolans värdegrund genomsyra det dagliga arbetet
- skapa tydlig struktur och genomtänkta rutiner
- uppträda som viktiga förebilder genom att möta barn med värme, empati och ödmjukhet
- vara närvarande, aktiva pedagoger med intresse i barnen och det de är upptagna av
- bekräfta och uppmuntra positiva beteenden
- ta barns konflikter på allvar, hjälpa dem att finna alternativa lösningar
- reflektera tillsammans med barnen hur vi vill vara mot varandra, både i ord och handling
- synliggöra likheter och skapa förståelse för olikheter
- göra barnen medvetna om barnkonventionen och deras rättigheter
- planera utbildningen så att tillfällen för samarbete och samspel skapas
- skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare
- informera om *Plan för likabehandling och arbete mot kränkande behandling* och arbetet med den för nya medarbetare samt vårdnadshavare

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet är det arbete som pågår där kartläggning av diskrimineringsgrunder och kränkande behandling har påvisat risker och/eller brister. Konkreta åtgärder ska formuleras för att förebygga risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Fortlöpande arbete i fyra steg

1. Undersök
2. Analysera
3. Åtgärda
4. Följ upp och utvärdera

Från förra årets utvärdering:

1. Undersök

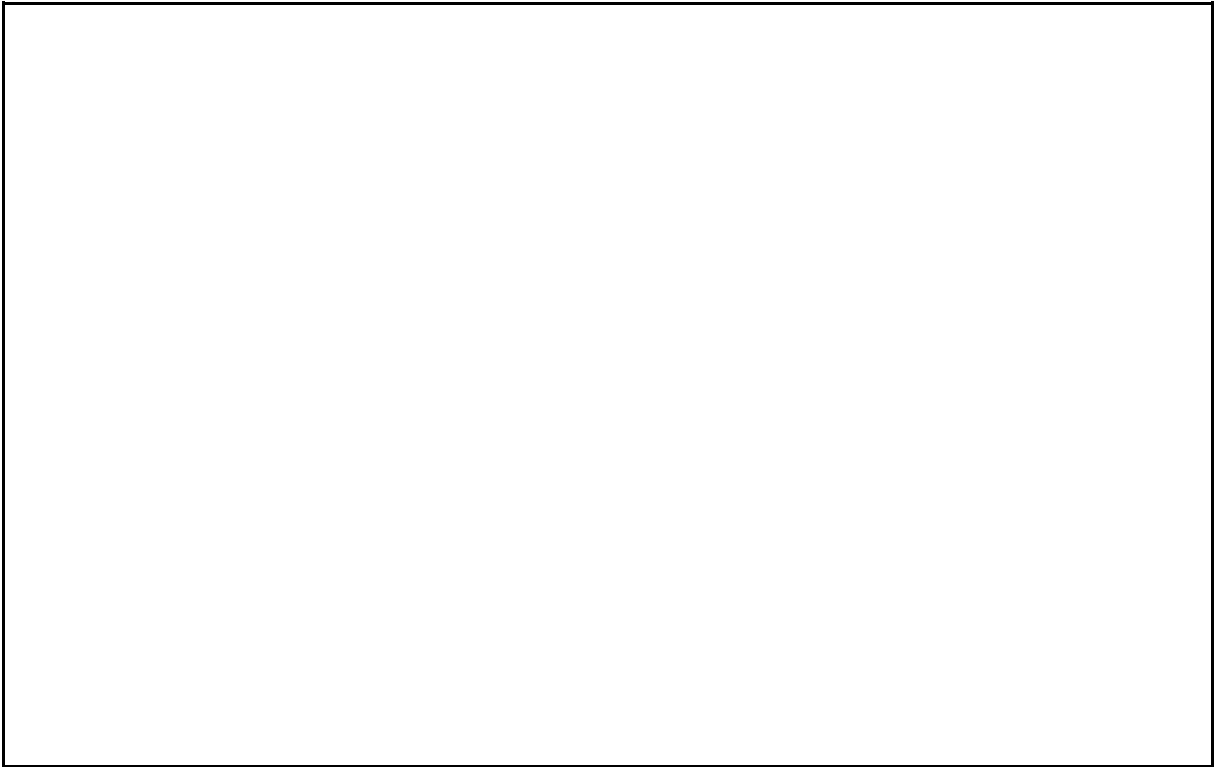
Kartläggning sker under vecka 40-44 och dessutom löpande. Under vecka 44 sammanställs kartläggningen, den analyseras av arbetslaget och mål och åtgärder skrivs in/revideras i planen.

I kartläggningen fokuserar vi på förskolans organisation och arbetssätt, barnens trygghet och trivsel samt deras och vårdnadshavares uppfattning utifrån alla diskrimineringsgrunderna samt kränkande behandling.

För att upptäcka och kartlägga:

- vara närvarande som pedagoger i barngruppen både inne och ute
- genomföra avstämningssamtal, utvecklingssamtal och det dagliga mötet med vårdnadshavare
- genomföra oplanerade såväl som planerade samtal/intervjuer med barnen kring trivsel, gemenskap med mera
- genomföra trygghetsvandring/trygghetsenkät förskola
- genomföra trygghetsvandring/trygghetsenkät vårdnadshavare
- göra dagliga observationer som dokumenteras och följs upp på utvecklingstid, apt/p-möte
- få syn på effekterna av det främjande arbetet
- analysera anmälningar och tillbudsrapportering

Årets kartläggning:

2. Analysera

Analysera kartläggningens resultat. Vad har framkommit? Orsaker?

3. Åtgärda

Formulera tydliga uppföljningsbara mål för arbetet. under det kommande året.
Målen utgår från de behov som vi, genom kartläggningen, identifierat för vår verksamhet.

Planera vilka åtgärder som ska genomföras under året för att nå målen.
Bestäm vem som är ansvarig för att en åtgärd blir genomförd och när det ska ha skett.
Mejla planen till rektor och biträdande rektor när punkt 3 är klar.

Förskolans mål:

Åtgärder för att uppnå målen:

4. Följ upp och utvärdera

Utvärdera arbetet utifrån planen kring ansvar, förankring och främjande insatser.

Utvärdera det förebyggande arbete med mål och åtgärder:

Har vi gjort det vi skulle utifrån åtgärdsplanen? Har vi uppnått målen? Hur kommer det sig att det blev som det blev? Svaren på dessa frågor utgör analysen.

Utvärdering sker per avdelning/förskola och mailas sedan till rektor och biträdande rektor.

Tidpunkt för när årets plan senast ska utvärderas:

Maj 2024

Beskrivning av hur årets plan ska utvärderas:

Ansvariga för att planen utvärderas:

Arbetslaget, likabehandlingsgruppen samt rektor

Utvärdering för 2022/2023:

Vi har skapat olika pedagogiska lärmiljöer som motverkar traditionella könsmönster. Vi har även uppmuntrat till lek mellan barn oavsett kön.

Vi har skapat gemenskap under flera lärtillfällen där olikheter och likheter lyfts fram som något positivt, där alla barn har kunnat delta utifrån sina egna förutsättningar. Under läsåret har vi haft få barn på förskolan som har haft en annan etnisk tillhörighet. De barn som har ett annat förstaspråk än svenska har svårare att delta och leka med sina jämnåriga pga språkförbistring. Vi har då tillsammans med alla barn förklarat och samtalat om att hjälpas åt och vara extra tydliga.

I samband med svenska traditioner och högtider har fokus legat på tradition och inte religion. Vi kan bli bättre på att uppmärksamma andras kulturer och traditioner.

Vi jobbar ständigt med samtal och diskussioner i personalgruppen för att ha ett liknande förhållningssätt. Barn som är i behov av särskilt stöd har på olika sätt fått det tex. genom gruppindelningar, bildstöd, TAKK och enskild stöttning. Bildstöd, TAKK och logopedmaterial har använts i hela barngruppen för att förstärka det verbala språket och skapa inkludering.

När ämnet sexuell läggning har kommit upp i barnens lekar eller om barnen har haft frågor så har vi pratat och diskuterat ämnet tillsammans med dem. Vi har även böcker som berör ämnet.

Vi har haft en tolerant tillåtande miljö där barnen fått lov att experimentera och vara sig själva eller fått låtsas vara någon annan.

Barnen har varit indelade i olika gruppkonstellationer som har anpassats efter barnets mognad och inte efter ålder.

Vi har använt ett medvetet språk och förhållningssätt till barnen utifrån deras utvecklingsnivå.

Vi har varit observanta på om barn i sin vistelse på förskolan har gett uttryck för någon typ av kränkande behandling. Vi har reagerat och agerat direkt genom att vi samtalat med de aktuella barnen och vårdnadshavarna.

Rutiner för akuta åtgärder vid situationer av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Rutiner för att tidigt upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

På förskolan kan de anställda få kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling mot ett barn genom att vara närvarande och lyhörda. Det kan ske exempelvis genom observationer och barns berättelser eller genom att vårdnadshavare tar kontakt. Alla i förskolan har en skyldighet att agera så snart någon får kännedom om att ett barn känner sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn blivit utsatt/kränkt av andra barn

1. Personal utreder vad som hänt/händer, samlar information om det inträffade och samtalar skyndsamt med den som blivit utsatt och den som utfört. Det är det enskilda barnets upplevelse av det inträffade som är utgångspunkten för utredningen. Personal uppmärksammar om kränkningen är en enstaka händelse eller en del av systematiska återkommande kränkningar. Utredningens omfattning och metod anpassas till varje enskilt fall.
2. Vårdnadshavare för alla parter kontaktas och delges information om det som inträffat och att en kränkingsanmälan är gjord.
3. Anmälan till huvudman görs skyndsamt av förskolan via Prorenata [funktionsbrevlåda](#) då situationen kommit till personalens kännedom. Där beskrivs kortfattat vad som hänt samt åtgärd utan att göra värderingar. Om fler personer är inblandade så görs en anmälan per individ.
4. Vid behov kallas personal till samtal med vårdnadshavare och rektor.
5. Åtgärder vidtas som syftar till att trakasserier eller kränkningar upphör. Dessa åtgärder dokumenteras. Det ska tydligt framgå vem som ansvarar för respektive åtgärd.
6. Om åtgärderna är otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser vidtas tills situationen är löst. Huvudmannen ger stöd när behov uppkommer.
7. Åtgärderna följs vid behov upp vid ett tidsbestämt tillfälle.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn blivit utsatt/kränkt av personal

1. Gå till barnets undsättning omgående. Ge barnet upprättelse i den mån du kan
2. Samtal med kollegan om händelsen. Tänk på att inte själv kränka någon.
3. Vårdnadshavare kontaktas och delges information om det som inträffat och att en kränkingsanmälan är gjord.
4. Anmälan till huvudman görs skyndsamt av förskolan i Prorenata [funktionsbrevlåda](#) då situationen kommit till personalens kännedom. Där beskrivs kortfattat vad som hänt samt åtgärd utan att göra värderingar. Om fler personer är inblandade så görs en anmälan per individ.
5. Vid behov kallas personal till samtal med vårdnadshavare och rektor.
6. Åtgärder vidtas som syftar till att trakasserier eller kränkningar upphör. Dessa åtgärder dokumenteras. Det ska tydligt framgå vem som ansvarar för respektive åtgärd.
7. Om åtgärderna är otillräckliga måste andra eller kompletterande insatser vidtas tills situationen är löst. Huvudmannen ger stöd när behov uppkommer.
8. Åtgärderna följs vid behov upp vid ett tidsbestämt tillfälle.

Rutiner för att utreda och åtgärda när personal blivit utsatt/kränkt av personal

1. Personal på förskolan kontaktar rektor skyndsamt.
2. Rektor pratar skyndsamt med berörda parter.
3. Rektor utreder och kontaktar huvudman och eventuellt HR.

Rutiner för att utreda och åtgärda när personal blivit utsatt/kränkt av barn

1. Personal på förskolan kontaktar rektor och lämnar tillbudsrapport.
2. Personal på förskolan pratar med berörd personal.
3. Förskolan kontaktar vårdnadshavare och delger information om det som inträffat.

Kontaktuppgifter

Susanne Andersson, rektor Kisa och Rimforsa förskolor

070-391 93 21

susanne.andersson@utb.kindase.se

Teresia Sjöo, biträdande rektor Kisa förskolor

070-290 08 23

teresia.sjoo@utb.kindase.se

Eva Petersson, biträdande rektor Rimforsa förskolor

070-277 05 98

eva.petersson@utb.kindase.se

Eva Holm, förvaltningschef, skolchef Kinda kommun

0494-192 01

eva.holm@utb.kindase.se